

داروی بی اثر یا وزیر بی خبر! / آیا پادزهر قرص برنج کشف شده است

written by پیمان صفردوست | ۱۴۰۲/۰۵/۰۱

طرح یک پرسش کوتاه از سوی خبرنگار و پاسخ کوتاه‌تر از سوی وزیر، این روزها حسابی خبرساز شده است. یکی از خبرگزاری‌ها در تاریخ 27 تیرماه امسال خبر کشف پادزهر فسفید آلومینیوم یا همان قرص برنج توسط یک دانشمند زن ایرانی را منتشر کرد. اما دکتر بهرام عین‌اللهی، در نشست خبری ۳۱ تیر، در واکنش به خبر ساخت پادزهر قرص برنج، گفت: «این خبر موثق نیست و این موضوع هنوز به تایید وزارت بهداشت نرسیده است»؛ و طبیعتاً اظهار نظر عالی‌ترین مقام در نهاد متولی نظام سلامت کشور، مورد استناد بسیاری از رسانه‌ها قرار گرفت و موثق نبودن خبر کشف پادزهر قرص برنج در کشور به سرعت رسانه‌ای شد.

اما این موضوع به همین‌جا ختم نمی‌شود زیرا یک مرور کوتاه بر اخبار منتشر شده در ماه‌های اخیر نشان می‌دهد که موضوع کشف پادزهر قرص برنج، نه توسط یک خبرگزاری عمومی، که در رسانه رسمی یک مرکز تحقیقاتی کاملاً تخصصی و آن هم حدود 2 ماه پیش منتشر شده است.

به گزارش [مجله خبری غذا و دارو](#) در خبر منتشر شده در تاریخ 31 اردیبهشت 1402 از سوی مرکز تحقیقات علوم دارویی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان فارس که از قضا زیرمجموعه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیز هست، به موفقیت اعضای هیات علمی این مرکز در کشف پادزهر قرص برنج اشاره شده است.

در این خبر آمده است: «محققین در مرکز تحقیقات علوم دارویی دکتر رضا حیدری و دکتر فاطمه فرجادیان با همکاری دکتر حمیدرضا محمدی و دکتر فاضل گودرزی، موفق به ارائه روش درمانی جدیدی بر مبنای استفاده از داروی سولامر در درمان این مسمومیت گردیدند.» در ادامه این خبر نیز اشاره شده است: «این طرح مجوز کارآزمایی بالینی را گرفته است و داروی مذکور روی بیماران مسموم شده با قرص برنج در شیراز با مشارکت دکتر فاضل گودرزی متخصص پزشکی قانونی و مسمومیت‌ها در حال اجراست که نتایج بسیار خوبی در این زمینه کسب شده است»؛ و جالب‌تر اینکه در پایان خبر از انتشار طرح مذکور در مطالعه درون تن در ژورنال هلیون اشاره و نسخه PDF آن نیز در پایان بارگذاری شده است.

با این تفاسیر باید دید که آیا پاسخ دکتر عین‌اللهی به پرسش درباره این موضوع، تنها به دلیل اختلاف بار معنایی «ساخت پادزهر» و «کشف پادزهر» بوده، یا اینکه آقای وزیر از وجود چنین طرحی بی‌اطلاع بوده است؟ البته احتمال دیگری نیز در این زمینه می‌تواند مطرح باشد این است که مرکز تحقیقات علوم دارویی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان فارس به‌عنوان یکی از مراکز رسمی تحقیقاتی زیرمجموعه وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، به انتشار یک خبر غیرموثق پرداخته باشد.

شایان ذکر است کشف و ساخت پادزهر قرص برنج در ایران علاوه بر ابعاد جهانی آن،

برای کشور از اهمیت بالایی برخوردار است. زیرا ایران به همراه کشورهایمانند هند و پاکستان، دارای آمار مسمومیت و مرگ و میر بالایی در مورد مصرف سهوی یا عمدی این ماده است. میزان تلفات بر اثر مصرف این ماده در گزارشهای مختلف از ۴۰ تا ۸۰ درصد متفاوت است. البته برآورد میشود میزان مرگ و میر بر اثر استعمال قرص برنج بسیار بالاتر باشد زیرا کمتر از ۵ درصد مسمومشدگان نهایتاً به مرکز پزشکی منتقل میشوند. بر اساس آمار در سال ۱۳۹۸ تعداد ۹۱۹ نفر در کشور بر اثر مسمومیت با قرص برنج جان خود را از دست دادند. همچنین گزارشهای رسمی نشان میدهد که در سال ۱۴۰۱ تنها در استان مازندران ۱۴۰ نفر بر اثر مسمومیت با قرص برنج جان خود را از دست داده‌اند.

تهیه و تنظیم: پیمان صفردوست